

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. השוחט את המסוכנת ... עד שתפרנס או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה ... בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד 1.....
- ב. כמה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי' אין בה אחד מכל הסימנים הללו כשרה 4.....
- ג. יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב 5..
- ד. הגנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה 5.....
- ה. ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם 8.....
- ו. שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם משום רבי נתן אמרו 10.....
- ז. שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה 11.....
- ח. ה"ד מסוכנת ... כל שמעמידן אותה ואינה עומדת ... אפילו אוכלת בקעיות ... אפילו אוכלת קורות 12.....

דף לז.

א. השוחט את המסוכנת ... עד שתפרנס או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה ... בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד

בהמה המסוכנת למרות שעומדת למות¹, מותר לשחטה, ואם פרכסה הרי זו מותרת באכילה שזה מוכיח שהיתה חיה עת השחיטה.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד יז א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ופרכוס זה יבואר להלן דף לח. שצריך שיהיה בתוך השחיטה וימשך קצת לאחר השחיטה, דהיינו אחר שחיטת רוב א' בעוף, ורוב ב' בבהמה, כדי שיבורר שגמר שחיטתה היה קודם מיתתה². ופשוט דכל שכן אם כל הפרכוס היה אחר שחיטתה.

כיצד הוא הפרכוס, בהמה דקה, וחיה גסה ודקה, שפשטה ידה והחזירתה, או פשטה רגלה אף על פי שלא החזירה, או כפפה רגלה לבר, הרי זה פרכוס, אבל פשטה ידה ולא החזירה אינו פרכוס, שאין זה אלא שיצאתה נשמתה קודם לכן.

ואם היתה ידה פשוטה³ וכפפתה, גם זה אינו פרכוס, כמו שיבואר להלן דף לח. בעזיה"ת דאפילו אין בה חיות יכולה לעשות כך.

ובגסה, בין ביד בין ברגל, בין פשטה ולא כפפה, בין כפפה ולא פשטה, הרי זה פרכוס.

² כן כתב רמ"א ז"ל בהג"ה (סעיף א') על פי רבינו ירוחם (נש"ו א"ה ח"ג, קי"ח ע"א) שכתב כן בשם רש"י ז"ל. ובאיסור והיתר כלל נ"ו דין י"ב העתיק מה שכתב הסמ"ק (סו"ס ר"א) דיני פרכוס, והוסיף ללשון הסמ"ק תיבות אחר שחיטה, והיינו כרבינו ירוחם ורמ"א ז"ל. ובלאו הכי למאי דקיימא לן אי אפשר לצמצם צריך שימשך קצת הפרכוס אחר השחיטה, דאם תסיים עם גמר שחיטת הרוב אי אפשר לעמוד עליה, ודלמא סיוס קודם. אלא אפילו למאן דאמר אפשר לצמצם, מכל מקום לא סגי, דהעיקר כפירוש רש"י דחיות ופרכוס בעינן אחר גמר שחיטה. תבו"ש שם א

³ כן משמע דעת בעלי השלחן ערוך (סעיף א'), וכן מבואר בבית יוסף (ד"ה ומה היא סימנה) להדיא, מטעם שהרי"ף והרא"ש השמיטו הא דשמואל (ל"ח ע"א) דפירש למתניתין דאם היתה ידה פשוטה וכפפתו הוה פרכוס. וכן הרמב"ם (הל' מאכ"א פ"ד הל' י"ד) והסמ"ג (ל"ח קל"ד, מ"ה ע"ד) השמיטו זה, וכן כתב האיסור והיתר (כלל נ"ו דין י"ב) להדיא. אבל הים של שלמה (פ"ב סי' י"ט) חלק על זה וכתב טעם השמטת הרי"ף והרא"ש משום דלא צריך דמתניתין הכי מפרשא. ולעניות דעתי תמוה הוא, דדורו של שמואל הוה צריכי פירוש, ואי לאו דשמואל הוה טעו למימר דמתניתין בעי דכייפה ופשטה והדר כייפה, כמו שאמרו בגמרא. ולן לא צריך לפרושי כהני מילי, אטו אנן ידעינן מפי מדורו של שמואל, ואמאי לא הוה להרי"ף והרא"ש לפרש לן כדפירש שמואל בגמרא. אלא העיקר כמו שכתב הרב המגיד (הל' מאכ"א פ"ד הל' י"ד) בטעמם דסבירא להו דרב פליג עליה. ולכן, אף על גב דהרשב"א (תוה"ב בית ב' שער ג', כ"ח ע"ג), והר"ן (חי' ע"א ד"ה בהמה דקה), וכמה פוסקים שהביאם הש"ך (ס"ק ד'), ס"ל להקל בהא, אין לזוז מדעת הבעלי שלחן ערוך דמחמירי בשל תורה. ומשמע שהוא דעת הרי"ף וסיעתו. ובס"ק ו' אביא בס"ד כמה פוסקים קדמונים רבים וכן שלימים שלא הביאו כי אם ברייתא דרבא (ל"ח ע"ב) לדיני פרכוס, וכיון דלא מפרשי לן כדפירש שמואל, אלמא דכולהו ס"ל להחמיר. גם הט"ו וש"ך לא הכריעו בפלוגתא זו, ודלא כפרי חדש (ס"ק ד') שהכריע להקל, ובהגהת נקודות הכסף הביא בשם שחיטת (מהרי"ו) דברים שאין להאריך בהם, שאינן עולים לדעת גמרא ופוסקים. תבו"ש שם ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובכל מקום שהתרנו על ידי פשיטה או כפיפה, לא שהיתה כפופה וכפפה קצת יותר, או פשטה קצת, או פשוטה שפשטה יותר, או כפפה קצת, רק בעינין שתהא פשוטה כדרכה, וכפפה להיות כמיני ד', שזה נקרא פשוטה וכפפתו⁴, או איפכא מקרי כפופה ופשטתו, והוה פירכוס להתיר.

כשכוש זנב בבהמה הוה פרכוס⁵. ודוקא לצורך גדול או הפסד גדול יש לסמוך אמתירים בזה, וגם זה בכשכוש מעליא⁶, ולא שתתפרק בזנבה קצת.

ושאר פרכוסים, כגון כשכשה באזנה או בגופה, או צועקת, ומתרות, ומזונקת בגרונה, וכדומה, אף על פי שנראה לו שעשתה כח יותר מפרכוסים שנתבארו, מכל מקום אינו מועיל להכשיר⁷, דאין לך כי אם מה שקבלו חכמינו זכרונם לברכה מה הן הדברים שאין המיתה עושה.

⁴ בן נראה לי מלשון הגמרא (ל"ח ע"א) דקאמר שמואל היתה ידו כפופה ופשטה כו', פשוטה וכפפה, ולא קאמר פשטה ידה כו' כפפה ידה כו', אלא דאי קאמר הכי הוה אמינא אפילו כפופה והוסיפה כפיפה על כפיפתה סגי, להכי פירש דבעינן פשוטה וכפפה. וכן משמע לשון רוב הפוסקים שכתבו בנסה בעינין פשוטה וכפפה או כפופה ופשטה, ולא כתבו בקיצור כפפה או פשטה. וכן משמע לשון הסמ"ק (סי' ר"א) להדיא, וכן יש להוכיח מדברי רבינו ירוחם (נפ"ו אות ה' ח"ג, ק"ח ע"א) שכתב דבעינן שהפרכוס יהיה בסוף שחיטה וימשך עד אחר השחיטה, אלמא דאיכא קצת שהות בפרכוס, דאי הפרכוס כשכופף כל שהוא, מה יש למשך לאחר שחיטה הלא נעשה כהרף עין, אלא כמו שכתבתי דאז יש שהות קצת. תבוי"ש שם ג

⁵ כתב הלחם המודות (דברי המודות פ"ב סי' י"ב אות ל"ז) דיש לתמוה אהשלחן ערוך שהשמיט דין כשכוש זנב בבהמה דמהני, משום דמשמע ליה מהרמב"ם דלא מהני, הא הרמב"ם יחיד הוא לגבי הרמב"ן (חי' ל"ח ע"א ד"ה הא דתני), והרשב"א (תוה"ב בית ב' שער ג', כ"ח ע"ג), והרא"ש (פ"ב סי' י"ב), והטור, ושאר פוסקים דסבירא להו דמהני. וביותר תמיה ארמ"א ז"ל שלא הגיה כלום, עכ"ד. וכתב הש"ך (ס"ו) דאין תימא ארמ"א, דסבירא ליה כמו שכתבו הרמב"ן והרשב"א, דלהכי בברייתא דרבא (ל"ח ע"ב) לא הוזכר כשכוש זנב בבהמה, משום דקל וחומר הוא מעוף דמהני ביה כשכוש זנב אף על גב דקל הוא. ולהכי נמי לא הגיה רמ"א דסמך אקל וחומר, עכ"ד. ולעניות דעתי קל וחומר פריכא הוא, דדלמא עוף שכוחו מועט סגי בפרכוס זוטא, אבל העיקר נראה לי, דגם תמיהת הלחם המודות אינו תימיה כל כך, דהא בעל הלכות גדולות (הל' מריפות, סי' ס"א) שדבריו דברי קבלה, לא הביא כי אם המשנה, והשמיט ממנה הא דתנן עד שתכשכש בזנבה, להכי סבירא להו להבית יוסף ורמ"א ז"ל דדעת בעל הלכות גדולות והרמב"ם וגם כמה פוסקים שהביאו רק ברייתא דרבא, סבירא להו דאין לנו אלא אותה ברייתא ותו לא. ומ"מ לדינא, הואיל ודברי הרי"ף סתומים, שהביא המשנה כצורתה, ודברי הרמב"ן ורשב"א ורא"ש וטור וכמה רבנותא מראשונים ואחרונים כתבו להקל, ונשנית במתניתין בלשון חכמים, יש לסמוך עליהו לצורך גדול, אף על גב דראוי להחמיר בשל תורה. תבוי"ש שם ד

⁶ ברש"י (ל"ח ע"ב ד"ה ריפרוף) פירש דרפרף בציר מכשכוש, פירוש דרפרף הוא נענוע מעט אבל כשכוש הוא יותר. ובבבא קמא דף י"ט (ע"ב) אמרינן כשכשה בזנבה מהו כו' עד כשכוש יתירה קמבעיא ליה. אלמא דתרי כשכושי הוו חד דאורחה וחד יתירה, ואנן כיון דלא ידעינן היאך הוא, צריך על כל פנים כשכוש מעליא כאורחה. תבוי"ש ה

⁷ דעת רש"ל (יש"ש פ"ב סי' י"ט) שכשכוש און, וגועה דעבי קלה, ומתרות, כל אלו הוו פירכוס, והא דהשמיטום הרי"ף והרמב"ם והרא"ש, משום דהוה להו קל וחומר מפרכוס יד ורגל, וכן כתב הרשב"א (תוה"ב בית ב' שער ג', כ"ח ע"ג) דגועה ומתרות הוו פרכוס, וכן כתב הטור בשם העיטור (הל' שחיטה כ"ז ע"ב). אבל הבית יוסף

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עוף המסוכן, אפילו לא רפרף אלא בגפיו⁸, ולא כשכש אלא בזנבו, הוה פרכוס, וכל שכן פרכוסי בהמה

מסוכנת שלא פרכסה, הרי זו נבילה דאורייתא שתולים אנו שמתה לפני שחיטתה, ולוקין עליה⁹ ומותר לשחוט אחריה אמה או ולדה אותו יום.

ודוקא בדלא פרכסה כלל, או דקה וחיה שפשטה ידה ולא החזירה, אבל פרכסה קצת ונענעה באיזה אבר, או צעקה, או הטילה ריעי, או זינקה בכח, וכדו', אף על גב דכל אלו אין מתירין אותה, מכל מקום אין לשחוט אחריהם, ואפילו עשאה פרכוסים אלו בתחילת השחיטה, דמכל מקום לאו נבילה ברורה היא.

השוחט את המסוכנת בלילה, או ביום במקום אפל, ולא ידע אם פרכסה, הרי זה ספק נבילה ואסורה.

ואפילו השכים ומצא כותלי החדר שנשחטה שם מלוכלכים בדם¹⁰, שנראה שזנקה בכח למרחוק, ואפילו נודע שנעשה זה בסוף שחיטה, כגון שלא היה צווארה נגד מקום זה כי אם בסוף שחיטה, מכל מקום אינו מועיל שאין פרכוס כי אם מה שאמרו חז"ל.

גם כל ספק¹¹ שיש בפרכוס הרי זה ספק נבילה ואסורה.

ב. במה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי' אין בה אחד מכל הסימנים הללו כשרה

(ד"ה ומ"ש ואכתי איכא) כתב דדעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש דכיון דאמר רבא (ל"ח ע"ב) הלכתא כברייתא, והיא לא חשבה כי אם פרכוס יד ורגל, שמע מינה דמפיק מהלכתא כל שלא נכלל כברייתא. וכן משמע מסמ"ק (סי' ר"א) שלא הביא(ו) כי אם דיני חברייתא ולא יותר, וכן בעל הלכות גדולות (הל' טריפות, סי' ס"א), והראב"ן (סי' רכ"ב), ואגודה (סי' ל"ו), ובוודאי אין סברא דכולהו סמכו אקל וחומר. ולכן העיקר כהבעלי שלחן ערוך. ובפרי חדש (סי' ג' - ו') הקיל בכל פלוגתא דסימן זה, ולעניות דעתי פשוט שאין לסמוך להקל כלל, כמו שכתבתי בסיעתא דשמיא בכל דבר מילתיה בטעמא. תבו"ש ו

⁸ יש נוסחאות אלא בעינו, וכן הוא בשלחן ערוך. ומהרש"ל (יש"ש פ"ב סי' י"ט) ובי"ח (ד"ה מיהו) מחמירים, והביאם הש"ך (ס"ק ה'), וכן העיקר להחמיר בדאורייתא. תבו"ש ח

⁹ עיין תבו"ש ז שהאריך בזה ודוקא בלא פרכסה כלל.

¹⁰ כן משמע ממה שכתב הרשב"א ז"ל (בחי' ל"ח ע"א ד"ה רבה, ותוה"ב בית ב' שער ג', כ"ח ע"ג) לתרוצי אקושית התוספות (ל"ח ע"א ד"ה רבא אמר) שהקשו אמאי רבא פרכוס שאמרו בסוף שחיטה, איך התיר רבי שמעון אם מצא למחר כתלים מלאים דם, דלמא בתחלת השחיטה זינקה. ותירץ הרשב"א על זה, דרבא לא סבירא ליה כותלי בית השחיטה שנינו דהיינו צוואר הבהמה, אלא כותלי החדר שנינו, ושחט באמצע הבית ונתקרב לכתלים בסוף שחיטה, ואם כן ודאי דבסוף שחיטה זינקה, עכ"ד. אלמא דאפילו לרבא דסבירא ליה כותלי החדר שנינו, מכל מקום גרוע מפרכוס דיד או רגל דאמרו החכמים במתניתין, דהא תנן וחכמים אומרים עד כו', כדמוכח מזה בגמרא. תבו"ש שם י

¹¹ זה פשוט ומוכח ממה שאמרו בגמרא (ל"ח ע"א) פרכוס שאמרו תחלת שחיטה כו', דאי סלקא דעתך סוף שחיטה, ניחוש דלמא בתחלת שחיטה זינקה כו'. אלמא כל היכי דאיכא למיחש חיישינן להומרא. תבו"ש יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

השוחרט את הבריא¹², הרי זו מותרת, אפילו לא פרכסה כלל.

ואפילו דקה שפשטה ידה ולא החזירה מותרת, שכל שהיא בחזקת בריאה אין משגיחין בפרכוס כלל.

ג. יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב

האוכל מחלב¹³ נבילה וטריפה חייב משום אוכל חלב ומשום אוכל נבלה וטרפה מתוך שנוסף¹⁴ האיסור בבשרה שהיה מותר נוסף¹⁵ על החלב ולפיכך לוקה שתיים.

דף לז:

ד. הנה נפשי לא מטומאה שלא הרהרתי ביום לבא לידי טומאה בלילה

שם

¹² רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ז הלכה ב

¹³ נראה מדברי רבינו שהטעם משום דהוא איסור מוסיף ובפ' ח' כתב האוכל גיד הנשה של נבילה או של טריפה וכו' חייב שתיים מתוך שנכלל באיסור שאר גופה שהיה מותר נכלל גם הגיד ונוסף עליו איסור אחר ע"ב. הרי דשם קראו איסור כולל וכן הוא האמת דאיסור מוסיף הוא מאותו דבר עצמו כמו אלמנה שנשאת ונתגרשה ונשאת לב"ג חייב עליה שתיים אחת משום אלמנה ואחת משום גרושה דאיסור גרושה מוסיף על איסור אלמנה דעד עתה היתה מותרת לכהן הדיומ ועתה אסורה וכמ"ש הרב בפ' י"ז דהלכתא א"ב אבל איסור כולל הוא כמו הך דחלב טריפה וגיד הנשה של נבילה דמתוך דחייל על שאר הבשר חייב על החלב או על הגיד. וכבר היה אפשר ליישב כאן לשון רבינו ולומר דהך שכתב כאן הוא איסור כולל וה"ק מתוך שכולל האיסור בבשרה נוסף על החלב. אבל מה שעשה שה"ה כתב שהוא איסור מוסיף והוא תימה. והרב מוהר"ר לוי בן חביב ז"ל כתב בפסקיו (דף קכ"ה) על לשון תלש אבר מן החי וכו' שכתב רבינו בפרק ה' ז"ל שם בתוך דבריו או שנטרפה אחר כך ואתי חייל איסור טריפה איסור חלב כאשר כתב הרב בראש פ"ז מטעם איסור כולל והרב קראו שם איסור מוסיף והכל שוה עכ"ל. וצ"ע בדבריו במאי דכתב הכל שוה ואולי רצה לומר דיש ליישב בדעת רבינו מה שכתבתי דכוונתו כאן הוא איסור כולל. לח"מ שם

¹⁵ ומ"מ נראה דבר זה אפילו למאן דלית ליה איסור מוסיף מודה בזה מדכתיב בקרא וחלב נבלה וחלב טריפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו. מ"מ שם. ועיין או"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת ע"ז דף כ: וב"ב דף נו: שכתוב¹⁶ (במדבר טו פסוק לט) ולא תתורו אחרי לבבכם וגו', לפיכך אמרו ז"ל דבר תורה צריך אדם להתרחק מאד מאד¹⁷ מן הנשים. וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיה לג פסוק טו) ועצם עיניו מראות פרע וגו' ונאמר אחריו (שם פסוק יז) מלך בפינו תחזינה עיניך, ומלך רצונו לומר השכינה מלכו של עולם. ואפילו בפנויה אסור להסתכל מדברי קבלה, שכן אמר איוב (לא פסוק א) פריית פרחי לעיני ומה אתבונן על פתולה.

ואסור לאדם¹⁸ שיקשה עצמו לדעת או שיביא עצמו לידי הרהור¹⁹, אלא אם יבא לו הרהור יסיע לבו מדברי הבאי לדברי תורה²⁰, כמו שאמרו רז"ל אם פגע בך מנוול זה הוליכהו לבית המדרש כו', שהיא אילת אהבים ויעלת חן. לפיכך אסור להסתכל בבהמה וחיה ועוף בשעה שמודקקין זכר לנקבה,

¹⁶ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כא א ולבוש שם

¹⁷ לפי שנפשו של אדם מחמתן לכן כתב מאוד מאוד וכ"כ ביו"ד גבי ריבית ובה"ה גבי שוחד אף על גב דאמרו רז"ל מיעוט בעריות מ"מ אם רגיל בהטא זה קשה לפרוש יותר משאר עבירו

¹⁸ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כג ג

¹⁹ ל"מ דהוצאת ש"ז ממש דאסור אלא אפי' קשוי או הרהור לדעת אסור דע"ז בא לידי ש"ז לבטלה. באר היטב שם

²⁰ באיסור הרהור ביום שלא להתטמא בלילה שהוא מהתורה הק' ליש פוסקים (מצד שמוני המצות שלא מנו זה משמע דסבירא להו שאין בזה איסור מדאורייתא על ידי זה קיל ביותר לגבי ספק ספיקא שכתבתי במק"א בזה ספק שלא יהרהר וספק שלא יתטמא והרי יש עוד ספק לגבי דאורייתא ועל ידי זה אין שום בחור נמנע מללמוד בספרים הק' דברים שיש בהם צד גרם הרהורים בכמה הלכות שבסדר נשים ובספיקא וכל שהוא בסגנון שכתוב בספרים הק' אין בזה שום פתחון פה חשש דררא דניבול פה או גרם הרהורים) אין הגדר בזה בהרהור כל דהו אנב שיטפא וכעין מה שכתבתי במק"א אודות מניעות הרבה דברים מלהסתכל בהם שלגבי אנב שיטפא לא שייך איסור כן הוא בזה שכל שמסיה דעתו כפי סגנון יכלתו וידיעתו לא ניתנה תורה הק' למלאכי השרת ואין בזה דררא דאיסורא ומה שכתוב בשם האר"י ז"ל אודות מי שהרהר והסיה דעתו מתפילין באמרו שלא ניגע לריק. נראה שהיה זה בהשתקעות הרהור ובהתעוררות תאוה בנפשו בציור בדמיונו פועל התאוה ההיא בפועל שהוא סגנון הקובע רושם במדות הנפש להתעורר למה שיש בו גרידה ח"ו לגלוי עריות ממש וגם מצד מומאה בלילה על ידי רושם התעוררות כזה יש קפידא מה שאין כן בזולת זה וכל שאין התעוררת בנפש המתאוה על ידי זה הרי זה ככל לשונות שבספרים הק' בזה שמוכרים מהפעולה ואין חשש קפידא בזה ומכל מקום כל המוסיף בזה על עצמו הרחקה ופרישות בדיבור ומחשבה הרי זה בבחינת המקדש את עצמו (גם במעט דהיינו גם במה שהחששא מועטת ורחוקה הרבה ופי' מעט הוא פשוט גם כן שגם על ידי קדושה מועטת שממשיכים על עצמם על ידי טרדא או איזה מניעה שעל ידי זה לא נקל לו להרבות עוד להתקדש ביותר) מקדשין אותו הרבה לאוי"ט בזה ובבא ברבות הטובה: מה שאמרו רז"ל שרבינו הק' לא הכניס ידו תחת אבניו. נראה שאין זה רק בבשרו מגולה בלי שום מלבוש עליו מה שאין כן על גבי מלבוש גם שאסור לחכך על ידי מלבוש המחמם מכל מקום הכנסת היד למטה מאבנט משמע מלשון הרמב"ם ז"ל שהיא רק משום חשש הרהור ולא משום חשש שיחכך וכ"מ מ"ש המ"ז ז"ל סי' קפ"ב ביו"ד ומשארי אחרונים ז"ל ומכל מקום צלע"ע. עזר מקודש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומ"מ מותר למרביעי בהמה להכניס אפילו כמכחול בשפופרת מפני שהם עסוקים וטרודים במלאכתן ולא יבואו לידי הרהור.

וכבר התבאר במסכת ברכות דף כד. שאסור מדאורייתא להביט ביופיה²¹ והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה, כאלו נסתכל בערותה. ואמרו שאפילו יש בידו תורה ומע"ט לא ינקה מדינה של גיהנם²². ועובר על וְנִשְׁמֶרֶת מִכָּל דְּבַר רָע (דברים כג פסוק י), ונקרא רשע ומעכב את התשובה, ומכשיל כח יצרו הטוב והודו נהפך עליו למשחית, וסופו בא לידי עבירה, ונעשה רע לשמים ורע לבריות משחית למעלה ומשחית למטה פוגם למעלה ופוגם למטה, אוי לו אוי לנפשו ולרוע מזלו נוח לו שלא נברא, ובורא קליפות נוראות מכל ראייה בפני עצמה ממש, והמה עומדים כרוצחים גם בחייו לצערו בכל מיני צער ולחטוף גם מצוותיו שעשה.

וכן מטעם זה אסור לעבור במקום בו נשים לבושות שלא בצניעות ואסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה שהוא מכירה, אפי' אינם עליה, שמא יבא להרהר בה²³.

אך ראייה לפי תומו בלא נהנה מותר, אם לא מצד המוסר. ואדם חשוב יש לו ליהדר בכל מקרה. ויש שכתבו שבמקומות שדרך להיות מכוסה כגון זרועותיה וכדומה שאר מקומות בגוף אף ראייה בעלמא אסור.

ולפיכך אמרו ז"ל שאסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה²⁴, אפילו כשהמכבסות הן נכריות²⁵, שמגלות רגליהם, שבא לידי הרהור. והמתכוין לאחד מאלו הדברים מכין אותו מכת מרדות, ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין.

²¹ כ"כ במ"ב סי' עה אך בב"ש אבהע"ז ב"י כא ס"ק ב הביא והרמב"ם ס"ל מדרבנן ובפנויה לכ"ע מדברי קבלה

אך למעשה אין נפ"מ שהרחי בתולות דידן בכלל נידות הם משיגיעו לזמן ווסת ובכלל עריות הם ²² וכל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכניה שנאמר (ישעיה ל"ג) עוצם עיניו מראות ברע וסמיק ליה מלך ביופיו תחזינה עיניך, ואומר הקדוש ברוך הוא אי יהבת לי עיניך וליבך אנא ידע דאת לי, ואין לך דבר החוצץ בפני התאוה כעצימת העינים, והוא ראש וראשון לדרגות הקדושה ולמעלות הצדיקים.

²³ שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף א

²⁴ ויש להבהיר שעצם הכנסת טלויזיה בבית, וההסתכלות בה, מלבד שיש בזה איסור משום מושב לצים וביטול תורה, עוד בה שמגרה יצר הרע בעצמו כשמסתכל בסרטים המלאים זמה, ומראות נגעים במשאות שוא ומדוחים, המלאים בפריצות ותועבות אשר שנא ה'. משחית נפשו הוא יעשנה. וגדול עונו מנשוא. ועתיד הוא ליתן את הדין. ובפרט אם יש לו ילדים בבית שעל ידי מכשיר תועבה זה הוא מכשילם ומרעה אל רעה יצאו, ומוציאם ח"ו מדרך הישרה לרשות סטרא אחרא. ועובר משום אל תשכן באהליך עולה. ולכן כל החרד לדבר ה' ימחר לסלק הטלויזיה מביתו. ילקוט יוסף סימן עה סעיף ו

²⁵ כ"כ בפ"י רבינו גרשום

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם יש דרך²⁶ אחר לא יעבור בדרך הכביסה, ואם אין דרך אחר יעצים עיניו מלהסתכל בהן ובזה נאמר וְעֵצִים עֵינָיו מֵרְאוֹת בָּרַע.

וכ"ש אסור בכל תוקף להתרחץ בים מעורב, שאין בו הפרדה מוחלטת בין אנשים לנשים, והוא איסור גמור מעיקר ההלכה, ואינה חומרא כמו שהתבאר במסכת ברכות דף סא.. ואף לצורך רפואה הדבר אסור, וחולה הצריך לרחוץ בים, ימצא לו מקום נקי מתערובת של נשים, לצורך רפואתו. ומצוה רבה על מנהיגי הצבור יראי ה' וחושבי שמו, להשתדל להקים מקומות רחצה נפרדים, ואשר גם הדרך אל מקומות רחצה אלו יהיו נקיים מתערובת נשים, כדי להציל רבים מעון, כי חזקה לא שביק איניש היתרא ואכיל איסורא. (גיטין לז:).

וההולך ומתרחץ בים מעורב שהפריצות שם רבה מאד, בודאי שנקרא רשע, שבשום אופן אי אפשר שלא יסתכל בנשים הפרוצות, וגדול עונו מנשוא²⁷.

והעובד למחייתו כמציל בבריכה מעורבת, או בחוף שרוחצות שם נשים בלבד, וכל שכן הרחץ בבריכה או בחוף מעורב, אין לאפשר לו לעמוד כשליח צבור, עד שיחזור בתשובה ויפסיק לעבוד בבריכת שחיה מעורבת, שהוא איסור גמור על פי הדין²⁸.

ולמרות שהתבאר במסכת פסחים דף כו. שהנאה הבאה לו לאדם בעל כרחו כלומר שאינו בא בשביל ההנאה או שאינו הולך לקחת את ההנאה אלא הולך בדרכו למטרה אחרת וההנאה באה מאליה, באיסור מכל האיסורין אם נתכוון אסור ואם לא נתכוון מותר. במקום בו יש חשש הרהור ערוה הדין שונה וגם אם אינו מתכוין, אסור ללכת דרך שם אם יש לו דרך אחרת, שבעריות נפשו של אדם מחמדתן וצריך להחמיר יותר, פן יתגבר יצרו עליו בעל כרחו ויבוא להרהר עי"ז, הגם שעתה חושב שלא ניחא ליה בהנאה זו²⁹.

ומטעם זה אמרו חז"ל אחורי ארי ולא אחורי אשה, אפילו אין לו דרך אחרת לא ניחא ליה בהסתכלות, וחייב לרוץ ולסלקה לצדדים.

ה. ונבלה וטרפה לא אנלתי מנעורי שלא אנלתי בשר כוס כוס מעולם

מסוכנת, אף על גב שמותרת על ידי פרכוס, גדולי החכמים לא היו אוכלים ממנה, וזה ממידות חסידות ולא מן הדין.

²⁶ ערוה"ש כא א

²⁷ ילקוט יוסף דינים לאשה ולבת הערות פרק ס – קונטרס "קדושים תהיו" – הנהגות צניעות לאשה ולבת

²⁸ ילקוט יוסף סימן נג אות כו

²⁹ חפ"ז חיים לשון הרע – באר מים חיים כלל ו ס"ק יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ודוקא בשל ישראל, אבל בשל עכו"ם נראה לי דראוי לכל ישראל ליוזר ממנה³⁰, ואין לישראל לשחטה או לקנותה לשחיטה ולהרויח בה, אלא אם כן צריך לו בשר וכדומה, דאז אינו כי אם מדת חסידות לחסידים, אף על גב דאפילו אין צריך לו אינה אסורה מן הדין כי אם ממדות חסידות, מכל מקום כיון דליכא צורך ישראל, ראוי לנהוג ולהנהיג לכל ישראל בחסידות זו.

ואין לשחוט מסוכנת דעכו"ם אלא אם כן עמדה על ידי גערה או מקל, והלכה ארבע אמות

בדקה, ומלא קומתה בגסה. שאז אפילו ידעינן שמכל מקום חולה היא³¹ הרי היא כבריאה ואין בה אפילו מדת חסידות כלל, וכן ראיתי נוהגים.

וטעם חסידות אלו משום שמא לא ידקדקו היטב בדיני הפרכוס, ובקל יבא לידי איסור נבילה דאורייתא.

³⁰ במור כתב וזה לשונו, יש מן הגאונים שכתבו שלא התירו מסוכנת ע"י סימנים אלא כבהמת ישראל משום הפסד ממונו אבל לא כבהמות עכו"ם. ובתשובה אחרת לגאון, מסוכנת והיא של עכו"ם מותר לישראל לשחטה וליקח ממנה בשר, ומותר לישראל לקנותה מן העכו"ם, עכ"ל. ופירש הב"י (ר"ה יש מן הגאונים) דהני תשובות לא סתרי אהדדי, דראשונה למדת חסידות והב' לכל אדם, עכ"ד. ומשום הכי השמיט בשו"ע דין בהמת עכו"ם, כיון דאינו אלא לחסידות, וכבר כתב בשו"ע (סעיף ג') בשם מה שכתב הרמב"ם (ע"י הל' מאכ"א פ"ד הי"ב) דחסידים אפילו ממסוכנת ישראל לא אכלי, וא"כ אין צ"ל בשל עכו"ם. אבל באמת יש לתמוה, דהא ודאי מוכח בגמרא (ל"ז:) כהרמב"ם דחסיד יש לו למנוע אפילו משל ישראל, ואם כן מה חדשו הגאונים בשל עכו"ם. והש"ך (סק"ח) נראה שבא לתרץ קושיא זאת, ופר"ח (סק"ח) נמשך אחריו, דבשל עכו"ם איכא מדת חסידות, ובשל ישראל אפילו מדת חסידות ליכא, רק חומר לגדולי ישראל, כלומר דעדיפי מחסידים, עכ"ד. והשיג על העמרת זה (לבוש סעי' ג') שכתב דבישראל איכא מדת חסידות. ולענ"ד משמע מהטור סוף סימן קי"ו כהעמרת זהב, דכתב, המדקדקים לא היו אוכלים ממנה. ובודאי לישנא דמדקדקים אינו עדיף מחסידים, דלשון מדקדקים משמע זהירים וזריזים שלא לבא לידי איסור,

ולפי מה שכתב הפרישה (אות ח') לתרוצי תרי תשובות הגאונים שהביא הטור, דמה שכתבו שלא התירו כבהמות עכו"ם, היינו אפילו לכל ישראל היכא דאין לישראל שום הנאה מזה, אבל לקנותה לצורך, אפילו להרויח, מותר לכל אדם, עכ"ד. ובהכי מתרצא נמי קושיא הנזכר, דאף על גב דאפילו דבשל ישראל יש מידת חסידות לחסידים שלא לאכלה, מכל מקום אין מורין כן לשאר בני אדם, מה שאין כן בשל עכו"ם, מורים כן לכל ישראל להתנהג בחסידות זו, כיון דלית ליה פסידא. אלא דלישנא דהרשב"א בתורת הבית קצר (בית ב') שער ג', כ"ט ע"ב) ורבינו ירוחם (נ"טו א"ה ח"ג, קי"ח ע"א) אינו כן, דכתבו אבהמת עכו"ם דזו להם מדת חסידות ולא לכל אדם אמרו. תבו"ש שם יב

³¹ עיין תבו"ש יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ולפיכך בימינו שמרובים התולין להקל, ומקלו יגיד לו³², ראוי לכל בעל נפש ליזהר אפילו ממסוכנת ישראל, אף על פי שאינו נוהג בשאר פרישות וחסידות, ואין כאן משום יוהרא כלל.

ו. שלא אנלתי מבהמה שהורה בה חכם משום רבי נתן אמרו

בהמה שהתעורר בה ספק על כשרותה אפילו שהורה בה חכם להיתר וכל שכן במקום בו יש מחלוקת על כשרותה³³, יש לבעל נפש להחמיר מלאכלה, וגם מי שאינו יכול להקפיד כל השנה בעשרת ימי תשובה יש להזהר בזה³⁴.

³² הושע ד' י"ב – פסחים נ"ב ע"ב.

³³ במעשה רב הלכות מאכלות אסורות אות צא, שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם ומסירכא.

³⁴ ורבים מאנשי מעשה נוהגים בעשרת ימי תשובה מנהג יחזקאל הנביא ששבת עצמו שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם אפילו שהיא מותרת כיון שנפל בה ספק איסור כמו שאמרו באלו טריפות על פסוק ולא בא בפי בשר פיגול, והרי יש דברים הרבה שנפל מחלוקת בין הפוסקים האחרונים הלכה כדברי מי וזה אוסר וזה מתיר, ובודאי שיחזקאל הנביא עליו השלום בדבר זה לא היה אוכל שהרי אותו האוסר שוויה אנפשיה חתיכה דאיסורא והוא חמור יותר מהורה בה חכם, ונזהרים לפחות בעשרת הימים אף כי אין כל אדם יוכל לעמוד בה כל הימים. חמדת ימים עשרת ימי תשובה פרק א אות מט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וזה דוקא בדבר התלוי בסברא³⁵, או מחלוקת הפוסקים³⁶, וכדומה אולם בדבר שלא מצינו שהחמירו בו האמוראים³⁷ ופשוט דינו להיתר אין להחמיר למרות שהיה עליו שאלת חכם, כגון ביטול בששים וכדומה אין להחמיר.

ז. שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה

כבר התבאר במסכת מגילה דף כח. שבהמה שלא³⁸ הורמו מתנותיה כלומר שלא הופרדו ממנה וניתנו לכהן, מותר לאכול ממנה³⁹, שאינה דומה לטבל, שהרי מתנות כהונה מובדלין ואין צריך לקרות שם ולהפריש, והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן, שהרי הם ממוזן כהן.

³⁵ ועיי' בני יששכר (חודש אדר מאמר ב' ד"ה ועתה ומביאו בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' ק"כ) וז"ל, ועתה כיון שהדבר הזה מאת הש"י שהוא מזמין הדבר האיסור שיתערב ברוב היתר בכדי שיהיה ניתר באכילה, כי יודע הש"י שזה הוא מכלל הברור הנמסר לישראל, וא"כ מצוה היא בדוקא שיאכל ישראל החתיכה ההיא כו', כי נסיבה מאת הש"י שיתברר המאכל האסור ההוא, ולזכות יחשב לאדם האוכלו ע"פ התורה, כי יתבררו הנצוצות הקדושות והוא גדול מן הירא שמים שאינו רוצה לאכול ממעם שיש בו תערובת איסור (וכענין שארז"ל (ברכות ח' א) גדול הנהגה מיגיעו יותר מיר"ש, ופירש בזה השל"ה (מס' שבועות נ"מ ד"ה תכלית הלימוד, וע"ע מהרש"א חולין מ"ד א) נהנה מיגיעו היינו שיגע עצמו בתורה ויודע להכשיר המאכל הזה עפ"י התורה, הגם שיש בתוך המאכל דבר איסור הנה שב להיתר עפ"י כללי התורה, והאדם הזה אוכל המאכל ונהנה ממנו, הנה הוא גדול מהיר"ש המחמיר עב"ד השל"ה). ע"כ לדעתי אין זה מדרך החסידות מה שכמה אנשים נוהגים סלסול בעצמן שלא לאכול מן שום מאכל שהיה עליו שאלת חכם הגם שהוא דבר פשוט ומבואר דינו להיתר כגון ע"י תערובת בששים וכיוצא, כי לדעתי אדרבא מצוה היא יאכלו ענוים וישבעו, כי היא נסיבה מאת הש"י שישוב האיסור להיתר, ויתברר ע"י אכילת ישראל. ומשארז"ל לא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם, היינו דוקא במלתא דתליא בסברא, וכמ"ש הפוסקים עכ"ל, ע"ש אולם עיין פלא יועץ – טרף שכתב כמה גדולים דיני טרפות אשרי איש ירא את ה' שיוכל ליוזר שלא לאכול מבהמה שהורה בה חכם שהיא טריפה אעפ"י שרובא דרובא של הפוסקים מכשירים למיחש בעי וזה החסידות עדיף מכל מיני חסידות שבעולם, ועיי"ש מה שהאריך בזה.

³⁶ כן משמע ממגיד משנה הלכות שחיטה פרק ג הלכה ד לכן השבתי דרכי ואשיבה דעתי אל פירוש רבינו ... ולא כתבתי פרושים אלו כ"א לקצת פירושים שרוצים לקבל עליהם ככל חומרי השחיטה ולאכול הבשר הכשר לכולי עלמא ובדלין מבהמה שהורה בה חכם לכן יבין בכל אלו הפירושים אבל מי שירצה לילך על פי הדין יסמוך על רבינו ואין לו לחוש לחומרות שאר המפרשים.

³⁷ פתחי תשובה סי' קמ"ז ס"ק י', דאם הוא בעל נפש ורוצה להחמיר, מצוה היא ובסולת למנחה כלל ע"ו דין ח' כתב בשם תורת אשם, דמי שרוצה להחמיר לנהוג איסור בדבר שלא מצינו שהחמירו אמוראי, כגון מה שנתבטל בששים או בכלי שני היא כמו מינות ויצא שכרו בהפסדו, ע"ש:

³⁸ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה יד

³⁹ ודעת התוס' שיש איסור דרבנן לאכול והפרי"ח פסק כדעת רבנו. דרך אמונה שם קג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ומ"מ מצוה להפרישם מיד⁴⁰ אחר שישחוט ויבדוק הריאה וי"א דגם עובר
בבל תאחר אם אין מפריש מיד ומ"מ יש בזה מדת חסידות שלא לאכל עד
שיפריש⁴¹.

עבר ואכלן או הזיקן או מכרן אינו חייב לשלם, מפני שהוא ממון שאין לו תובע ידוע,
והקונה אותם אף על פי שאינו רשאי ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגזלות.

ח. ה"ד מסוכנת ... כל שמעמידין אותה ואינה עומדת ... אפילו אוכלת בקעיות ... אפילו אוכלת קורות

בהמה המסוכנת⁴², דהיינו שמעמידין אותה בגערה או במקל ואינה עומדת,
אפילו אוכלת כבריאה, ואפילו עומדת כשמעמידין אותה ביד, הרי זו
מסוכנת. ומותרת רק בפירכוס, ומדת חסידות שלא לאכלה כנזכר.

אך אם מעמידים אותה בגערה או במקל ועומדת, אפילו אינה אוכלת כלל,
מכל מקום בחזקת בריאה היא, והרי זו מותרת, אפילו לא פרכסה כלל, ואין
בה אפילו מדת חסידות.

ומכיון שלא התפרש לנו בנמי⁴³ בעוף במה נקרא מסוכן, יש להחמיר כל
שרואין שהוא חולה ואינו הולך כשאר בריאים, צריך פרכוס הנזכר

⁴⁰ שו"ע יו"ד ס"א א

⁴¹ דרכ"ת שם ס"ק כג

⁴² שו"ע ונו"כ יו"ד יז א שמ"ח שם

⁴³ אף על גב דבגמרא (ל"ז ע"ב) אמרינן היכי דמי מסוכנת כו' כל שמעמידין אותה כו', היינו מסוכנת דמתניתין
דאיירי בבהמה כדמשמע בגמרא, ועוף לא נזכר התם כי אם בברייתא (ל"ח ע"ב) ולא פרשה במה תקרא
מסוכנת. ומבהמה אי אפשר ללמוד, דיש לומר דווקא בהמה אם עמדה לאו מסוכנת היא משום דכבדה היא,
כמו שכתב הבעל הלכות גדולות (הל' טריפות, ס"ו ס"א) סברא זו לענין פרכוס, דבגסה משום יוקרא כל
שפושטת ידה חיה היא. ותו, דעוף שחיותו מועט, כמו שאמרו בגמרא דף כ"ז (ע"ב), בקל הוא מסוכנת למות.
ואף על גב דהפוסקים לא ביארו בו מיד, יש לומר דמשום דלא נזכר בגמרא מזה דבר לא נחתו לזה, רק
שבאיסור והיתר סימן (נ"ז) [נ"ז] [דין י"ב] משמע קצת דדינו כבהמה. ומכל מקום אין לסמוך על זה דלא ידענא
מנין לו, ויש להחמיר. תבו"ש ט שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

